

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

Leraren bezorgd en onzeker over gedrag Amsterdamse schooljeugd

Persbericht

1 juli '05

Bijna de helft van de leraren in het Amsterdamse voortgezet onderwijs (47%) wordt vaak of soms geconfronteerd met extreme of radicale uitingen van leerlingen. Volgens de meeste leraren die hiermee te maken hebben, gaat het hierbij (vooral) om provocerend en puberaal gedrag van leerlingen (79%); een klein deel (9%) meent dat het overwegend reële opvattingen van leerlingen zijn. Desondanks maakt tweederde van de leraren (65%) zich zorgen over de situatie op hun school. Dit duidt op onzekerheid onder leraren over hoe zij opvattingen en gedrag van leerlingen moeten interpreteren. Leraren vinden dat ze op moeten treden tegen leerlingen met extreme uitingen en gedragingen en het overgrote deel (89%) doet dat ook. Dat kost hen wel moeite; 28% geeft aan dat veel leraren daarvoor zeker niet goed zijn toegerust en 35% meldt dat de schoolorganisatie onvoldoende ondersteuning biedt.

Dit blijkt uit een verkennend onderzoek dat de Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S), in mei 2005, in opdracht van de Algemene Onderwijsbond (AOB) en AT5, uitvoerde. In het kader van dit onderzoek hebben 239 leerkrachten uit het Amsterdamse voortgezet onderwijs, die lid zijn van de AOB, een schriftelijke enquête ingevuld. Aanleiding voor het onderzoek was dat veel media de afgelopen maanden over incidenten berichtten, die moeilijk konden worden geduid en beoordeeld; ging het om opgeblazen incidenten of was er echt wat aan de hand op de Amsterdamse scholen? Om hier meer zicht op te krijgen werd aan Amsterdamse leraren gevraagd wat hun waarnemingen en ervaringen zijn op dit gebied. Er is bewust gekozen voor een onderzoek onder deze groep, omdat leraren dagelijks in contact staan met de Amsterdamse schooljeugd.

Aan de leraren is gevraagd in hoeverre zij specifieke vormen van extreme of radicale uitingen en gedrag waarnemen. Uitingen gericht tegen Joden of Israël wordt door 31% van de leraren vaak of soms waargenomen, antiwesterse uitlatingen, waaronder uitspraken gericht tegen homo's door 29% en het goedkeuren van geweld vanuit islamitische motieven door 26%. Ook uitingen gericht tegen de democratie en de Nederlandse rechtstaat (21%) en het dragen van bepaalde kleding, zoals een djellaba, met de bedoeling extreme standpunten uit te dragen (16%) worden door de leraren waargenomen, zij het in iets mindere mate. Hetzelfde geldt voor uitingen gericht tegen moslims (18%) en het goedkeuren van politiek geweld vanuit extreem-rechtse of racistische motieven (16%).

Uit het onderzoek blijkt verder dat 37% van de leraren vaak of soms wordt geconfronteerd met leerlingen die gebruik van geweld beschouwen als normaal en geoorloofd gedrag. Verder geeft meer dan de helft van de leraren (53%) aan hun leerlingen vaak of soms contact met 'andere' groepen vermijden en zich terugtrekken met 'gelijkgezinden'.

Leerkrachten die lesgeven op scholen met een VMBO-afdeling of op 'zwarte' scholen worden vaker geconfronteerd met extreme uitingen en gedrag dan hun collega's die lesgeven op een school zonder VMBO-afdeling of een 'witte' school. Hieruit valt af te leiden dat het aandeel islamitische leerlingen mogelijk een relevante factor is.

De cijfers geven aanleiding om de situatie met betrekking tot uitingen en gedrag van leerlingen in het Amsterdamse voortgezet onderwijs serieus te nemen. De groep leerkrachten die te maken heeft met extreme of radicale uitingen en gedragingen door hun leerlingen, is relatief groot. Bovendien lijken veel leerkrachten niet goed te weten hoe ze dit verschijnsel moeten duiden: zij vinden het zorgelijk maar beschouwen het gedrag van de leerlingen tegelijkertijd ook grotendeels als puberaal en provocerend gedrag.

Het is van belang dat de sector zorg draagt voor een goede waarneming én duiding van het verschijnsel. Bovendien moet de sector op zoek naar mogelijkheden om hier adequaat op te reageren. Leerkrachten en schoolleiding moeten weten in welke situaties het verstandig en noodzakelijk is om op te treden en wat is in die gevallen een effectieve (re)actie is. Daarbij is het noodzakelijk dat leerkrachten worden ondersteund door de schoolleiding.

Voor meer informatie:

Jeroen Slot of Marian Visser, Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S), 020 527 9527 en Marc Mathies, Algemene Onderwijsbond (AOB), 030 2989 210/ 06 5341 0159

Het onderzoeksrapport is gepubliceerd op de websites van het AOb en van AT5: www.aob.nl of www.at5.nl